

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_16_SEN_PRO_HLEMYZDE		
Název materiálu:	Sen pro hlemýždě		
Předmět:	Český jazyk - čtení	Ročník:	3.
Časová dotace:	2 x 45 min	Datum ověření:	27. 9. 2012
Jméno autora:	Mgr. Pavla Besedová		
Klíčová slova:	Klíčová slova, práce s textem, řízené čtení, řízené naslouchání, pracovní list		
Výchovné a vzdělávací cíle:	<p>Žák formuluje vlastní nápady a myšlenky, tvoří odhad z klíčových slov.</p> <p>Žák aktivně čte a naslouchá čtenému textu, odpovídá na otázky směřující k porozumění textu.</p> <p>Žák sleduje dějovou linii příběhu.</p> <p>Žák porozumí textu a své porozumění dokáže ilustrací k příběhu a splněním úkolů z pracovního listu.</p>		
Rozvíjené klíčové kompetence:	<p>Komunikativní - žák srozumitelně formuluje své myšlenky a názory, sdílí je s ostatními, naslouchá názorům ostatních</p> <p>Komunikativní - žák aktivně naslouchá čtenému textu</p>		
Anotace, metodický list:	Příprava na vyučovací hodinu rozvíjející čtenářskou gramotnost s využitím schématu E-U-R. V hodině jsou využity aktivizační metody pro práci s textem.		
Použité zdroje:	<p>BAŤKOVÁ, Božena. <i>Čítanka pro 3. ročník</i>. Editor Hana Mikulenková. Olomouc: Prodos, 1992, 127 s. ISBN 80-858-0624-X. Ukázka ze str. 10 - 14 - Sen pro hlemýždě - Marie Kubátová, zkráceno a upraveno.</p> <p>Obrázek ze sady klipartů Microsoft Office.</p>		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Popis hodiny	EVOKACE
	Předvídání z klíčových slov: HAJADLO, HLEMÝŽĎ, STĚBLO TRÁVY, PLÁŠŤ, H+Š, SEN
	Na tabuli jsou napsána klíčová slova, všechna ve velkých tiskacích písmenech. Úmyslně nevysvětlujeme slovo HAJADLO ani zkratku H+Š a necháme na fantazii dětí, jaký příběh se jim podaří vymyslet. Aktivita je vhodnější pro práci ve dvojicích, ale je možné, aby každý žák pracoval samostatně. Odhadované příběhy můžeme zapisovat, nebo jen sdílíme.
	UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU
	Práce s textem - Sen pro hlemýždě - metoda Řízené čtení s předvídáním v kombinaci s řízeným nasloucháním. Text je členěný na části, za každou částí následují otázky směřující k porozumění textu a k zamyšlení.
REFLEXE	
Návrat ke klíčovým slovům a porovnání s původními odhady. Ilustrace k příběhu Pracovní list	

Sen pro hlemýždě

1. část

Když se chystalo na cestu hajadlo, které připravovalo zimní sen pro hlemýždě, bylo na rozpacích, jaké písmenko si vyšít na služební plášť.

„A musí se vůbec nějaké písmenko vyšívát?“ dumalo hajadlo nad svým pláštěm. Bylo mladé, nezkušené a služební plášť dostalo, protože právě složilo velké hajadlovské zkoušky. „Písmenko tam musí být, aby se vidělo zdaleka, jakému zvířátku neseš sen. Máš se postarat o zimní sen pro hlemýždě, tak musíš mít na pláštiku i na čepici H jako hlemýžď.“ „Jakpak hlemýžď, když mu děti také říkají šnek?“ váhalo hlemýždí hajadlo. „Dokonce se tak jmenuje i v básni.“ Hajadlo se uklonilo, jak se to dělá ve škole, když se má přednášet básnička a spustilo:

*„Šnečku, šnečku, vystrč růžky,
Dám ti krejcar na tvarůžky.
A troniček na tabáček,
Bude z tebe hajdaláček.“*

Jak si představujete, že hajadlo vypadá? Kdo to je a jakou má práci? Jaký úkol dostalo mladé hajadlo v naší ukázce? Co si má hajadlo vyšít na služební plášť?

2. část

„Tak si pro jistotu vyšij obě písmena, H i Š,“ radila starší hajadla. „Třeba se to tvé zvířátko jmenuje hlemýžď šnek, tak jako se jedna holčička jmenuje Verunka Šimková. Ta má na kapesníčku, na pytlíku na cvičky a na všech školních věcech taky dvě písmena – V a Š.“

„Proč já jsem takový chudák, že musím vyšívát dvě písmena?“ hudrovalo malé hajadlo. „H Š na pláštiku, H Š na čepici a taky ještě pak namalovat H Š na promítačku, až půjdu tomu hlemýždí promítat sen. To je práce!“

„A musíš mít s sebou taky stéblo trávy nebo slámkou,“ radilo jedno zkušenější hajadlo, které na cestách se sny pro zimní spáče nasbíralo mnoho zkušeností.

„Vyšívát obě písmena a ještě se tahat se stéblem trávy?“ brumlalo mladé hajadlo a vrčelo jako staré dudy.

Proč si má hajadlo na služební plášť vyšít písmena H a Š? K čemu bude potřebovat stéblo trávy?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. část - řízené naslouchání - čte učitel

„Inu, to patří k básničce. Hlemýžď bývá zalezlý ve svém domečku, a kdo s ním chce mluvit, musí si ho vzbudit. Stéblo na šimrání a buzení. Zašimráš stéblem, pozdravíš šnečka básní, poprosíš, aby vystrčil růžky, slíbíš krejcar na tvarůžky a šneček vyleze, aby se podíval, kdo mu co slibuje. Jinak ti nevyleze.“
„Páni, já jsem vyhrálo povedeného spáče,“ vzdychalo hlemýždí hajadlo a vyšívalo H a Š na pláštík, na čepičku a hledalo stéblo trávy, které by bylo správně střapaté a správně dlouhé a taky aby se dobře neslo. Konečně se vypravilo a vzlétlo ze skladiště snů na svou první služební cestu, za hlemýžděm k zahradám.

Bylo už načase, vždyť člověk – zahradník, už dávno sklídl ze záhonu salát, zelí i kapustu, inu všechno, co slouží hlemýždi k snědku. V mokré hlíně zbylo jen pár košťálů, a i ty přikrylo hnědé spadané listí. A v tom spadaném listí uvidělo hajadlo hlemýždí domeček. Až se leklo: vždyť domeček už byl zpola schovaný, jako by se propadal někam dolů, kde země nepromrzne.

„Jéminánku, z domečku kouká jenom střecha! Kdepak je můj spáček? Nespí ještě?“ Hlemýžď byl schovaný uvnitř. Hajadlo bylo rádo, že má s sebou stéblo na buzení. Zašermovalo stéblem proti hlemýždímu domečku, zavrtalo pod listí, kde mohly být asi dveře, a zašimralo vousatou trávou uvnitř, kam až dosáhlo.

Z domečku něco zabublalo a vyplivlo slinu, jako by tam někdo v předsíni pouštěl mýdlové bublinky. "Sláva, jsou doma," zaradovalo se hajadlo. Zašimralo ještě hlouběji, a když to zevnitř zase vypustilo slinu, hajadlo se uklonilo a začalo na pozdrav Hlemýždi Šnekovi odříkávat báseň:

"Šnečku, šnečku, vystrč růžky,
dám ti krejcar na tvarůžky..."

K čemu použilo hajadlo stéblo trávy? Co teď asi udělá hlemýžď?

4. část - řízené naslouchání - čte učitel

Z domečku to znovu zabublalo a šnek opravdu vystrčil růžky. Na nich seděly oči a zahlížely zle. "Já ti dám, skřítku uličnický, strkat mi do domečku nějaké koště!"

"Ale já vás chtěl, Hlemýždi Šneku, travičkou jenom pošimrat," omlouvalo se hajadlo, protože je ve škole vedli ke zdvořilosti.

"Podle přírodopisu se jmenují hlemýžď," zabublal ten z domečku. "Nejsem žádný hejsem pocem, abys mi nadával do šneků. Jsem pan domácí, protože mám dům. Sám jsem si dům udělal a nepotřebuju, aby mi někdo dával krejcar na tvarůžek jako nějakému hajdaláčkovi!"

"Ale v té básničce je krejcar na tvarůžky. Taky je tam troníček na tabáček," koktalo mladé hajadlo, které ještě nevědělo, jak se zachovat, když se zákazník zlobí.

Jak se hlemýžď zachoval a co udělalo hajadlo? Co se asi stane dál?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. část

"Phe, krejcar, troniček. S takovým penízem by ti určitě dneska prodali tvarůžek nebo tabák," zabublal hlemýžď, až to vypadalo, jako by zlostí plival. "Tuze stará básnička. Starší než já. A můžeš spočítat na mém domečku, kolikrát jsem přežil zimu."

Hajadlo jen zaprosilo: "Prosím vás, pane hlemýždi, nesliňte tolik. Uklouznu a ..."

"Sliním, protože si dělám maltu na zimní vrátka k domečku," řekl hlemýžď. "Už zavírám, protože hodlám v zimě spát, a tys mi sem strčil do mé malty koště, skřítku nevycválaný! Na zimu se v domečku zavřu, na jaře otevřu vrátka. Zbudou po nich jen panty na domečku. No jen si spočítej, kolik už jsem měl zimních dveří!"

Opravdu, hlemýžď musel být hodně starý, protože na jeho domečku bylo znát, jak mnohokrát zasazoval zimní vrátka.

Co se stalo? Potvrdilo se to, co jste si mysleli? Proč hlemýžď tolik sliní?

6. část

"Pane hlemýždi, prosím vás, ještě nezavírejte. Nesu vám na zimní spánek sen, aby se vám do jara dobře spalo," řeklo mladé hajadlo.

"Inu, inu, to jsou mi novoty," zabublal hlemýžď. "Vždycky se mi zdálo o salátu nebo o kapustě. Teď ke mně kdovíproč posílají mladíka."

"Mám se zeptat, jaký sen byste měl rád. Zima bude dlouhá a líp se vám bude spát, když vám ze skladiště snů pošlou sen, který byste měl rád"

"Cože?" Starý hlemýžď povytáhl růžky. "Oni teď posílají sny podle přání? To se za mých mladých let nedělalo. Sen podle přání?"

"Ano, mám vyrobit sen pro hlemýždě a musíte mi pomoci. Alespoň mi řekněte, o čem má být ten sen, aby vás potěšil. Co máte rád?"

Hlemýžď chvíli přemýšlel, až měl kůži okolo růžků přemýšlením úplně kudrnatou. Pak řekl:.....

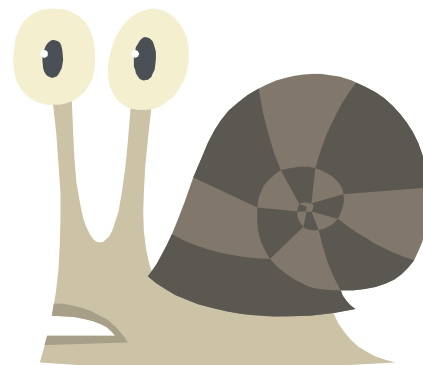
Jaký sen by si asi hlemýžď přál? Co by v něm mělo být a co naopak ne?

Zkuste sen pro hlemýždě nakreslit.

PRACOVNÍ LIST - SEN PRO HLEMÝŽDĚ

1. Kdy se příběh odehrává?

- a) v létě
- b) na jaře
- c) na podzim
- d) v zimě

Proč? Jaký pro to máš důkaz?

2. Jak hlemýžď přečkává zimu?

- a) uzavře ulitu a zavrtá se do země
- b) odplazí se do teplých krajin
- c) na zimu si staví hnízdo z listů

3. Čím se hlemýžď liší od šneka?

4. Mohl se tento příběh přihodit ve skutečnosti?

- a) Ano.
 - b) Ne - autor si tento příběh vymyslel.
-

ZAJÍMAVOST NA ZÁVĚR

Jak poznáme věk u hlemýžďe?

Podle velikosti ulity - méně než 3 závitů - méně než 1 rok, 3-5 závitů- 2 roky, více než 5- 3 a více let.

Podle barvy ulity - mladí šneci mají barevnou ulitu, starší šneci mají ulitu zašedlou a popraskanou.